

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. Secunda conclusio ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

At æque certum etiam apud Theologos Thomistas cum quibus pugnamus, est, Verbum diuinum non potuisse, vel naturam humanam, vel naturam Angelicam ad unitatem suæ personæ assumere vna cum humana etiam vel angelica personalitate creata; cum implicet contradictionem ex persona Verbi & ex persona humana, aut angelica constitui vnā personam; neque etiam persona sit vllō modo assumptibilis hypostaticæ: ergo certissimum est personalitatem Angelicam esse aliquid infra, & extra specificam perfectionem Angelicam; ex quibus videtur satis probata nostra sententia. Adde quod opinio illa aduersaria iam olim in tribus articulis facultatis Theologicæ Parisiensis fuit iudicata erronea, vt docet Valentia; & obicit Ricardus in 2. *distinct. art. 3. quæst. 1.* & Henricus Gandauensis. *quodlibet. 11. quæst. 1.* & Durandus in 2. *dist. 3. quæst. 3.* quæ ratio non est exigui momenti pro nostra sententia; quandoquidem in capite ad abolendam extrauit de hæreticis dicitur suspectam haberi posse de hæresi eam propositionem, quæ in aliqua Academia catholica condemnatur; præcipue quando opponitur talis sententia multorum Patrum Ecclesiæ consensui, vt videtur aduersaria sententia; nam multi Patres asserunt non solum de possibili, sed etiam de facto, Angelos solum numero differre, vt videre est in Basilio lib. 3. *contra Eunomium*, vbi sic ait [Angeli omnes sicut appellationis vnus, ita eiudem naturæ sunt inter se, & licet sint dispares in dignitate, & principatu, non ideo naturam alteram habere] & Athanasius oratione in illud, *Omnia mihi tradita sunt, circa finem*, ait [Angeli quoque inter se generis ratione, & cetera omnia cognata sunt, & eiudem naturæ.] Et in quæstionibus, ad Anibicium, quæst. 7. vel 3. dicit [Dæmonem ab Angelo essentia non differre, sed voluntate, sicut boni, & mali hominis animus inter se differt] & rursum quæst. 8. alias 4. [vna inquit, & eadem est essentia Angelorum; sicut etiam vna tantum est essentia hominum] & mox subiungit [ordines vero, sicut multum valens in Theologia Dionysius inquit, sunt nouem Angeli, Archangeli, Principatus, Potestates, Virtutes, Dominationes sex alis alata Seraphin, multis oculis ornata Cherubin, & Throni] Clare etiam Gregorius Nizenus, *homilia de officio hominis, cap. 17.* dicit [Angelos ad infinita prope millia sic diffusos vt vna natura, & multi esse numero possint] & in libro de oratione dominica, idem docet aperte circa illa verba, fiat voluntas tua; concordat Damascenus lib. de decretis & placitis, c. 1. his euidentibus verbis, [vniuscuiusque speciei vna est natura, & omnium Angelorum vna est natura, & omnium hominum intelligendum est ea, quæ sola indiuidua continent species infimas vocari; cuiusmodi est Angelus, homo, &c.] & eodem capite, sic ait, [incorpoream essentiam appello animum, Angelum, Dæmonem, vnumquodque enim istorum species est infima] Denique Anselm. lib. 2. cur Deus homo, c. 21. dicit, Angelos esse eiudem naturæ, speciei, & essentia, licet non sint eiusdē generationis, sicut homines, nec enim sunt omnes Angeli de vno Angelo sicut omnes homines de homine. Ecce quomodo sententia aduersariorum aperte opponitur dictis tot sanctorum Patrum, eam oppugnat Augustinus in *Enchirid. cap. 21.* vbi docet propterea non fuisse redemptam naturam Angelicam, sicut fuit humana; quia tota natura humana in peccatum incidit, non autem tota natura Angelica; si autem in vna natura Angelica specifica esset tantummodo vnum indiui-

duum, aliqua tota natura Angelica cecidisset; ergo euidenter sequitur, ex dictis D. Augustini, dari plures Angelos eiudem speciei, præterea quia sententia contraria non tam consentanea est modo loquendi Scripturæ, sicut nostra: Scriptura enim sæpe ita plane loqui videtur de Angelis, præsertim vnus ordinis, sicut de hominibus, & aliis rebus eiudem speciei: ergo decretum Parisiensis Academicæ adiuncto capite ad abolendam vim habere videtur contra aduersarios.

Vltimo, quia principium indiuiduationis sub eadem specie non debet esse distinctum secundum rem ab ipsa natura, & specie tam in rebus simplicibus, quam in compositis: ergo aut in omnibus speciebus potest esse multiplicatio indiuiduorum secundum numerum, aut in nullis: nam si aliqua ratione in simplicibus non esset, hoc ita eveniret, quia principium debet esse aliquid distinctum sicut in corporibus ponitur ab aduersariis, materia signata quantitate; aut præcedente, aut subsequente generationem; quod in simplicibus non reperitur; sed principium adæquatum, & totale generationis, de quo hic loquimur, non est huiusmodi, sed est omnino idem secundum rem cum principio specifico, & sola ratione diuersum, vt late demonstrauimus supra, agentes de indiuiduatione, & ad proinde æque in omnibus speciebus potest inueniri: ergo non est cur negemus in simplicibus, & à materia separatis distinctionem secundum numerum sub eadem specie.

Vegetur amplius, quia Angelus per idem principium constituitur in specie infima, & in ratione superioris generis. Nec tamen hæc vnitas facit, vt Angelus qui constituitur diuersus in specie infima, constituitur etiam diuersus in superiori genere substantiæ spiritualis: ergo similiter vnitas, & identitas principij, quo Angelus constituitur in indiuiduo, & specie infima, non est sufficiens ratio vt constituitur diuersus in essentia, eo ipso quod constituitur diuersus in indiuiduo. Antecedens conceditur à Doctoribus contra quos agimus, traditurque à D. Thoma; probatur tamen, quia differentia per quam substantia contrahitur ad genus inferius substantiæ spiritualis est spiritualitas, à qua gradus substantiæ in Angelo non potest differre à parte rei in sententia D. Thomæ, quidquid dicat Scotus, quia spiritualitas perfectio quadam positiua est, quæ à nobis explicatur per carentiam corporis, vel independentiam à corpore actus negationis spiritualitas est radix; proinde hæc perfectio in his omnibus est, in quibus est negatio corporis, & dependentia à corpore; hoc enim est incorporeum, sed in Angelo gradus supremus substantiæ à nullo corpore dependet: ergo in se ipso includit ex natura rei loquendo perfectionem spiritualitatis; non igitur distinguitur à parte rei ab hac differentia, idemque iudicium erit de reliquis.

SVBSECTIO II.

Secunda conclusio ponitur.

DE lege ordinaria etiam possunt multiplicari Angeli intra eandem speciem; ita P. Franc. Suarez *omo de Angelis, lib. 1. c. 15.* vbi sic ait: ego vero nunquam satis intelligere potui quomodo in hoc effectu absoluta potentia ab ordinaria distingui-

Quaest. II. Vtrum Ang. solo numero, &c. 123

distingui possit, nisi confundantur res. J unde vt
controversia de verbis auferatur; inquiri; an lex
ordinaria in praesenti dicatur ipsa voluntas Dei,
qua de facto decreuit, has tantum res efficere, tan-
quam sufficientes ad eam vniuersi perfectionem;
quam intendebat, vel lex ordinaria dicatur illa;
quam res ipsa secundum modum naturae suae de-
bitum postulabant; prior sensus quaestioni praesenti
non inseruit, tum quia confundit quaestionem de
facto cum quaestione de possibili; quid enim aliud
est inquirere, an sint plures Angeli eiusdem speciei
vltima; quam quaerere, an Deus illos creauerit: &
quia Deus nihil creat, nisi quod vult, idem est,
ac quaerere, an voluerit illos creare? si ergo lex
ordinaria est idem, quod voluntas Dei actualis,
seu liberum decretum eius, idem est dicere hoc
esse possibile de lege ordinaria, quod dicere hoc
voluisse Deum facere; unde fit, vt impossibilitas
secundum legem ordinariam in illo sensu tan-
tum sit composita, id est supposita voluntate
Dei, qua statuit non creare plures Angelos
eiusdem speciei, illos esse non posse; quod siuo-
lum valde est; nam eodem modo dicere quis
posset, non posse esse plures species Angelorum
in quolibet ordine eorum secundum legem or-
dinariam, quam modo sunt; nec esse possibi-
lem perfectiorem Angelum in natura, quam sit
Lucifer, si fuit supremus omnium; quia suppo-
sito quod Deus decreuit non creare perfectio-
rem, nec plures species in tali ordine, aliud non
est possibile.

29 Oportet ergo, si recte hoc negotium ponde-
retur per legem ordinariam intelligere legem fun-
datam in ipsis rerum naturis, eisque consenta-
neam, & ita debitam, vt contraria lex praeter,
vel supra naturas talium rerum sit, & similiter
cum dicitur productio plurium Angelorum eius-
dem speciei esse, vel non esse possibilis secundum
communem cursum causarum vniuersi, non
debet in illis causis includi decretum liberum Dei
absolue spectatum, quia notum est sine illo ni-
hil posse fieri, maxime in his rebus, quae tantum
ab ipso Deo fieri possunt, vt sunt substantiae se-
paratae, atque ita si in hoc etiam fiat sensus com-
positus, non tantum de lege ordinaria, sed etiam
de potentia absoluta, non possunt Angeli multi-
plicari in eadem specie secundum communem
causarum cursum, nisi in hoc causarum cursu di-
uinum decretum liberum includatur.

30 Igitur accipiendus est ordo causarum inclu-
dendo in ipsis Deum vt proximam, & vnicam
Angelorum causam, & in Deo ipso non est sup-
ponenda determinatio libera voluntatis ad crean-
dum vnum, vel plura indiuidua in singulis An-
gelorum speciebus, sed consideranda est volun-
tas diuina quasi in actu primo ad volendum
creare vniuersum, & sic est inquirendum, an se-
cundum communem cursum, id est secundum
modum connaturalem creandi huiusmodi res po-
tuerit Deus velle creare plures Angelos in ea-
dem specie, ita vt id volendo, nihil supernatura-
le, vel modo supernaturali ageret; sed tantum vt
causa ordinis naturalis operaretur; sicut mo-
do creando, & multiplicando animas opera-
tur.

31 Sic ergo bene explicato sensu controversiae
probo non minus posse Deum creare plures An-
gelos eiusdem speciei infra, de potentia ordina-
ria, seu operando modo connaturali, & ipsis na-
turis Angelicis consentaneo; quam de potentia
absoluta.

I. P. Tom. II.

Primò; quia vel in Angelis secundum quod
possibiles sunt in singulis eorum speciebus est
possibile intrinsecum principium distinctionis
plurium indiuiduorum sub eadem specie ex par-
te ipsorum Angelorum possibilem; vel non inue-
nitur; si primum dicatur, vt dicendum est pro-
pter rationes in prima conclusionem positas, possi-
bilis erit illa indiuiduorum multiplicatio, non
tantum de potentia absoluta, sed etiam de or-
dinaria; si vero dicatur secundum, non solum de
potentia ordinaria; sed etiam de absoluta, impos-
sibilis erit talis multiplicatio; ergo non habet
locum in praesenti effectu talis distinctio; conse-
quentia tenet ex vi sufficientis partitionis, quae
in maiori fit, vt ex terminis contradictoriis ma-
nifestum est; probatur ergo prior pars minoris;
quia supposita capacitate, seu possibilitate ex par-
te obiecti, sicut potest Deus pro sua libertate
velle creare vnum tantum Angelum in singulis
speciebus; ita pro eadem libertate potuit velle
creare plures, cum ex parte illorum possibili-
tas, & capacitas obiectiua supponatur, & si hoc se-
cundum voluisset, non magis ageret supra ordina-
riam legem; quam volendo primum, quia ante
liberam determinationem voluntatis Dei nulla
lex ordinaria supponitur ex parte ipsius Dei, nec
ex parte ipsius speciei Angelicae, magis vnitas in-
diuidui, quam pluralitas postulatur; cum vtraque
sit possibilis; seu non repugnans ex parte sua; ergo
data illa hypotesi de capacitate ex parte obie-
cti possibilis est multiplicatio tam de ordinaria,
quam de absoluta Dei potentia.

Et declaratur aperte, quia si ponamus Deum
velle creare duos Angelos in vna specie, tam na-
turalis esset creatio vniuscuiusque illorum, ac si
solus crearetur, & tam connaturali modo, seu se-
cundum ordinem naturae operaretur Deus crean-
do duos, sicut creando vnum tantum; ergo
tanti est possibilis secundum communem cursum
creatio plurium; quam vnus; antecedens patet;
quia ex parte Dei non est difficilius creare plu-
res, quam vnum; supposita non repugnantia ex
parte obiecti, neque creando duos aliquid super-
naturale efficit in aliquo illorum, vel in vtro-
que, vt distingui possint, quia solis suis entitati-
bus distinguuntur; quia talis distinctio suppo-
nitur possibilis in illis entitatibus simplicibus
spectatis inesse possibili; unde nec in modo pro-
ductionis necessarium esset aliquid supernatura-
le, sed sola multiplicatio creationum, quae ni-
hil supernaturalitatis includit; ergo illa multi-
plicatio indiuiduorum esset omni ex parte na-
turalis, ac subinde possibilis secundum commu-
nem cursum, vel legem.

34 Vnde concludendum est si est possibile, multi-
plicari numero Angelos in eadem specie de ab-
soluta Dei potentia, etiam esse possibile de ordi-
naria; neque ad hanc multiplicationem esse ne-
cessariam actionem aliquam supernaturalem; nec
praeternaturalem; ac proinde fieri posse secun-
dum communem cursum causarum naturalium
ipsam etiam primam causam, vt naturali, &
ordinario modo operantem in his causis inclu-
dendo, probatur; quia si illa multiplicatio est
possibilis de absoluta potentia, supponitur ex
parte naturae angelicae considerari in esse possi-
bili non repugnare, nec deesse principium intrin-
secum distinctionis numericae sub eadem specie;
ergo eadem potestate ordinaria, quia Deus potest
creare illam speciem, potest illam producere in
vno, vel in multis indiuiduis prout voluerit.

Q. 2

Alter

35 Altera pars minoris probatur, quia si in natura Angelica considerata in esse possibili non præintelligitur possibile intrinsecum principium distinctionis indiuiduorum intra eandem speciem, per nullam potentiam, etiam absolutam Dei, fieri poterit talis multiplicatio, quia ex parte ipsius obiecti supponitur repugnantia; quod patet, quia impossibile est intra speciem aliquam multiplicari indiuidua, nisi in se recipiant intrinsecum principium distinctionis, neque hoc principium addi potest ab extrinseco, si in ipsa intrinsece non inuenitur: ergo si supponamus in Angelis non esse possibile tale principium intrinsecum nullo modo poterunt creari distincti numero in eadem specie: consequentia clara est, & antecedens probatur; quia distinctio vnus rei ab alia ex parte ipsarum rerum spectata est veluti quidam formalis effectus, qui sine propria intrinseca forma, vel quasi forma fieri non potest, nec Deus potest illam supplere; quia non potest supplere causam formalem, aut materialem intrinsecam, nec potest facere quod ab intrinseco aliquid rei conueniat, quod illi non est natum.

36 Ratio autem magis à priori est, quia si aliquæ entitates non sunt ab intrinseco distinctæ, aliquid eis addere oportebit, in quo distinguantur; at vero ut aliquid huiusmodi eis addi possit, oportet, ut supponantur distinctæ; quomodo enim illud, quod superadditur, esset distinctum, si supponatur esse vnum, & idem illud cui additur? Ergo repugnaret prorsus distinctio numerica, si non præintelligeretur possibilis tanquam intrinseca ipsis entitatibus, & omnino eis connaturalis.

37 Et ideo non recte fit comparatio inter alios effectus quos Deus facere potest supernaturaliter in rebus, quia solum pendet ab ipso, ut ab efficiente, & sine, & hunc effectum distinctionis numerice non potest in rebus supernaturaliter fieri, si in ipsis entitatibus intime, & connaturaliter non inuenitur, quibus rationibus Patris Suarez satis aperte probata manet hæc secunda conclusio, illisque aliquid addere superuacaneum opere prætium iudicauit.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta aduersaria soluntur.

38 **A**D primum argumentum nego absolute Maiorem, ut patet ex supradictis.
Ad secundum etiam absolute negatur maior, ut patet ex relationibus diuinis, gratia habituali, animabus rationalibus, &c.

QUESTIO III.

De multis ad substantiam Angeli pertinentibus.

1 **P**rima conclusio: Angeli sunt adæquate, & totaliter spirituales; Patet 1. ex scriptura, *Psalm. 103.* qui facis Angelos tuos spiritus, & ad *Hebræ. 1.* Omnes sunt administratorij spiritus in ministerium missi, &c. & *Psalm. 105.* Benedicite spiritus, &c.

2 Secundo probatur ex Ecclesiæ definitione; nam.

Concilium Lateranense sub Innocentio III. quod etiam refertur in capite. *Firmiter, de summa Trinitate*, dicit[ur] simul ab initio temporis vtramque de nihilo condidit creaturam, spirituales, & corporales, Angelicam videlicet & mundanam, & deinde humanam, quasi communem ex spiritu, & corpore constitutam] vbi Angelos esse creaturas spirituales decernitur, id est incorporeas, condistinguit enim à corporalibus Concilium, vnde sicut corporales creaturæ condistinguntur ab hominibus mere corporales sunt, & non mixtæ ex spiritibus; ita è contrario Angelos, ut condistinguitur tam ab hominibus, quam à tota mundana creatura esse puros spiritus, & non ex corpore, & spiritu mixtos debemus intelligere ex definitione Concilij.

Fere omnes Patres Ecclesiæ in hanc veritatem vnanimi consensu conspirant, ut Dionysius *cap. 1. de celesti hierarch.* Athanasius. Gregorius. Nizenus, Chrysostomus, Leo Papa *epist. 93. ad Turibium, cap. 6.* Et reliqui, quos ad longum citat P. Suarez.

Ratio sumitur ex D. Thoma, 1. *p. quest. 51. art. 1. & quest. 7. art. 3.* fundaturque præcipue in causalitate finali, quæ inter materiam & formam, seu corpus & animam intercedere debet ut ad vnam naturam constituendam conuenienter vniantur; si enim Angeli essent corporei, tanquam ex corpore & spiritu compositi, necessarium esset corpus comparari ad spiritum, ut materiam ad formam, quia non possent per se vniri, nisi per modum potentie, & actus: clarum autem est inter corpus, & spiritum illud esse potentiam, hunc vero actum: ergo componitur Angelus ex corpore, & spiritu, tanquam ex materia & forma: sed non potest hoc modo spiritus Angelicus vniri corpori: ergo non possunt Angeli hoc modo esse corporei. Probatur minor, quia spiritus non vnitur corpori ut forma materie principaliter propter bonum corporis, sed ut illo tanquam organo, & instrumento utatur ad suam propriam operationem, quæ est intelligere, quia non est forma propter materiam, sed potius materia propter formam, quia semper ignobile est propter nobilior non contrario; sed corpus non potest deferuire spiritui Angelico ad suam operationem: ergo talis spiritus non est forma corporis, nec ad illud actuandum natura sua ordinatur, nam sicut affirmatio est causa affirmationis, ita negatio negationis, quando ratio, seu causa est adæquata; ita enim est in præsentia, ut videre licet in anima hominis, vnitur enim corpori ut forma, quia illo indiget ut organo ad suam propriam intelligendi munus, & ad scientiam comparandam, quo sine sublato, impertinens esset talis vnio, ac subinde non esset intrinseca; & connaturalis: subsumptum minoris probatur, quia corpus non seruit spiritui ad cognitionem intellectualem, & scientiam acquirendam, nisi media cognitione sensus; at vero corpus si esset in Angelo non haberet organa sensus, & consequenter nec facultatem sentiendi: ergo esset inutile ad operationes intellectus, ac subinde incapax naturalis, & substantialis vnionis ad spiritum Angelicum. Minor probatur, quia tale corpus esset simplex, & incorruptibile, ac proinde inalterabile & incapax tactus, & aliorum sensuum.

Secundo probatur omnibus argumentis quibus supra probauimus esse possibles creaturas pure intellectuales completas, quas Angelos nominamus.

Secunda